

գրգէնտ եւ 1 ուսուցիչ: Իրաւագիտութեան ձեռն
ունի 33 հոգի, որոնցմէ 17ը կարգաւոր, 3ն ա-
ռանձնական վճարող, 4ն արտաքոյ կարգի
պրոֆեսոր եւ 9ը պրիւատգրգէնտ են: Աստուծոյ
բաւական ձեռքն 9 կարգաւոր պրոֆեսոր ունի,
1 առանձնական վճարող պրոֆ. 7 արտաքոյ
կարգի պրոֆ. եւ 3 ուսուցիչ: Ժողովուրդը

ՔԱՂԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ

Վիսնա, 28 Յունիս, 1898:

Աւստրիա - Հունգարիա: Ներքին
հանգամանքները շատ ծանր կերպարանք
կ'առնաին հետզհետէ. եւ թէ՛ քաղաքական
հրդեհն արտաքուստ ալ դեռ չի յատնուիր,
պատմաւոր միայն առ ծերունի կայսրն
եղած յարգանքն է. վասն զի ամէն կող-
մակցութիւններն ալ խօսք տուած են այս
յոյեղեան տարւոյն մէջ շափաւորել իրենց
ձգտումները: Ամսոյս 24ին՝ 70.000 դո-
ցական մանչը եւ աղջկունք հանդիսու-
թեամբ ծերունի կայսեր իրենց մեծարանքն
յայտնեցին, եւ Փրանց եղէ՛ք կայսր աշ-
քերէն արտասուք խնեցին: Յայտնած շնոր-
հակալութեան մէջ Կայսրը ըսած խօսքը
քաւական եղաւ իրաց վիճակը քաւա-
կանէն աւելի լուսաւոր յայտնելու. «Այս
սիրոյ ցոյցերը՝ կ'ըսէք Կայսրը, սրտիս
մեծ մխիթարութիւն են, անխառնադ այս
տարադոյս շատ մը վշտեղութիւն մէջ:», Եթէ
իրականանայ այն տխուր գուշակութիւնն
որ՝ քարերախտաբար, շատ հիմ՝ շունի,
թէ այս տարւոյն վերջը պիտի հրաժարի
Կայսրը, աւելի երիտասարդ ոյժերու
յանձնելու համար կառավարութեան
սանձը, այն ստոնն ստուգի անդարմա-
նելի կ'երեւայ Աւստրիոյ՝ ազգային երկ-
պատակութեամբ եւ փոփոխակի թշնա-
մութեամբ հիմախախտուլ վիճակը:
Գերմանացիք տեղի տալ չեն ուզեր, Չե-
խիլին երթալով կը սաստկացնեն իրենց
պահանջումներն (զորոնք աւելի արծա-
ծելու համար այս օրերս Կամարով ա-
նուամբ մէկն — որուն ստիպուեցան
գերմանական լրագիրները պատմական

դասեր տալ, եւ այս տարրական դասերը
շատ պատիւ չեն քերեր ռուս այցելուին
— որ Ռուսաստանէն Պրագ եկած էր),
Հունգարացիք իրենց պայմանադրութեան
եւ ոչ մէկ կէտը փոխել կ'ուզեն, Լեհաս-
տան Հրեից գրգռութեամբ (ինչպէս ա-
պացուցուեցաւ) քաղաքացեաց մէջ խոռ-
վութիւններ ծագեցան եւ արիւնարբու
պարասիտներու ինչքն աւարի տրուեցան,
այս երեւոյթներն ըստ քաւականի տխուր
երանգներով կը պատկերացնեն Աւ-
ստրիոյ վիճակը, եւ ժամանակի սպա-
հանջմանց համեմատ՝ երկաթի թաղով եւ
հանձարեղ պաշտօնէի մը չզոյլութիւնն եւս
աւելի յուսահատական մոռածմանց կը
մատնեն իրազեկները: Կառավարութիւնն
ժամանակէն յառաջ փակեց խորհրդա-
րանն, քայց՝ «բացիսիկ», խաղի ու կեր-
պարանք առաւ այս դէպքն ալ եւ իւր
ստէպ կրկնութեամբը շատ կորսնցուց
իւր ազդեցութիւնը:

Բաղխանաւ թերաւորդին: Հագիւ
թէ Թուրքիայի վերջին զինուորն ելաւ
Թեսաղիայէն, եւ արա ուրիշները խլրտե-
լու սկսան: Մոնտենեզոն կրկին ուղղու-
թեամբ խաղ խաղալու սկսաւ, մէյ մը
Աւստրիայի դէմ, եւ երկրորդ Բուլգա-
րիայի հետ քարեկամական ակնարկներ
փոխանակելով, Սերբիայի դէմ: Աւ-
ստրիայի կիսապաշտօնական թերթերն
հուր ու բոց կը ցայտեցնեն այս պահուս
փոքրիկ «սեւլեռնցոյն», դէմ, որ կը
ջանայ իւր առած 30.000 հրացաններու
փորձովն իւր սահմաններն ընդարձակել.
քայց կրնայ ապահով ըլլալ այս «ազ-
գակը», թէ երկաթապատ թաղէ մ'ըն-
դունած ապստակի զօրութիւն պիտի ունե-
նայ Աւստրիայի հետ շափաւորու ձգտում:
ները: Իսկ Սերբիայի հետ ունեցած
կռիւն՝ թէպէտ սահմաններու սփորական
անկարգներու երեւոյթն ունի, քայց այլ
եւս տարակոյս չկայ թէ «Մոնտենե-
զոյն», մատը կայ այս կռիւներուն մէջ:
«Չյուսացում քարը գլուխ կը ճեղքէ»,
կ'ըսէ առակը. արդեօք այսպիսի փոքրիկ
մզգ մը պիտի ըլլայ Բալկանեան համա-
տարած հրդեհին ծնուցիչն ու տածիչը...:

Սպանիա եւ Միացեալ Նահանգք:
Այս օրերս մեծամեծ ընդհարումներու
դէպքերու կը սպասուի, վասն զի ամերի-

կացիք կրցան 20.000 հոգի ցամաք հանել Սանտաբարդի քովերը: Թէ այս քաղաքին առումը վերջնական որոշում պիտի տայ պատերազմի ելքին, շատ տարակուսական է, վասն զի իրաց արդի վիճակն ոչ որ գիտէ: Ամէն օր ամերիկացի «աղբիւրներն», եկած հեռագիրներն այնպէս կը հնչեն, իբր թէ Սպանիացիք ի Կուբա միայն dolce far nienteով զբաղած ըլլան եւ — հարիւրներով սպանուին Ամերիկացիներէն, բայց երկրորդ ժամուն հասած հեռագիրն որ ոչ թէ միայն առաջինները կ'ընչնացնէ, այլ նաեւ տեսակ մը զայրոյթ կը պատճառէ այն անխիղճ հեռագրատանց դէմ, որոնք ամբողջ Եւրոպայի ընակիչքը խաբելու եւ ծաղրելու զատ ուրիշ նպատակ չունին կարծես: Ըստ պատմաբաններու՝ եղած չէ երբեք պատերազմ մը, որուն ընթացքին նկատմամբ այսպէս անխիղճ լռեր տրուած ըլլան: Տասն օրէ ի վեր «Մանիլա անձնատուր եղաւ», անորոշ հեռագիրն աւելի տխրագոյն կը ներկայացընէր Սպանիայի արդէն տխուր վիճակը, հիմայ կ'իմանանք որ թէպէտ յուսահատական վիճակ մ'ունի Մանիլա, բայց անձնատուր եղած չէ: Ասով կը մեկնուի Կամարա ծովակալին նաւատորմին դէպ ի Փիլիպպին կղզիներն երթալը, զոր շատ աւելորդ կը գտնեն իրազէտք: Ասկէ կընայ գուշակուիլ թէ ինչպէս զգուշութեամբ ընդունելու է «Սանտաբարդումէկ միջին հեռաւորութեամբ պաշարուած է», ծանր լուրը: Եթէ այս քաղաքն առնուի, այն ատեն ոչնչացած է Սէրվիլեա ծովակալին նաւատորմին ալ, որ այս նաւահանգստին մէջ «պաշարուած», կը մնայ, պաշարուած ո՛ր թէ թշնամիէ, այլ կարեւորներու պակասութենէ, վասն զի ծովախորշին ճեղքանն ընկղմած «Մերիմալ», նաւը նաւահանգստին մուտքն ու ելքը խափանած չէ՝ ինչպէս կը հռչակեն ամերիկեան հեռագիրները: «Սուտ լրերու», շարքին մէջ յիշնք՝ ինկած զինուորներու Սպանիացւոց ճեղք անդամայօջուիլն: Սպանիացւոց պատուոյն դէմ մնդանալոյ այս զրպարտութեանց՝ իրենց Ամերիկացիք ստիպուած են հիմայ «սուտ», անունը տալ: Կուբացւոց ինքնօրինակութիւն չտալն յանցանք մըն է Սպանիացւոց, բայց եթէ

Ամերիկացիք «ազատութիւն», անուան տակ իրենց իշխանութեան տակ անուն այս «անտիլեան մարգարիտը», այն ատեն պատմութիւնը պիտի տայ անյազ ճանկինքու եւ ծիտոններու արժանաւոր անունը . . . :

Գաղղիա: Մէլինի պաշտօնարանն ինկաւ եւ հագիւ ամիս մը ետքը Բրիտոն կարողացանորդ պաշտօնարան մը կազմել: Ըստ «Temps»-ի միայն «էտիկէտի», փոփոխութիւն է այս պաշտօնարանը, Մէլինի ուղղութեամբ պիտի ընթանայ: Դրէյֆուսեանց դժգոհ են որ պատերազմի պաշտօնեայ եղաւ Կալմենեակ, իսկ մննջ ուրախ են որ տխրահռչակն Հանտոյի հեռացաւ հրապարակէն: Կը մտղմենք որ քաղաքական հեռանկարէն ալ հեռանայ Մ. Կամբոնի այս հակառակորդն: Խոսալիս: Հոս ալ պաշտօնարանի փոփոխութիւն: Ռուզինի հրաժարեցաւ, Վիսկանտի-Պելլուի անունները կը կրրկնուին, եւ ինչպէս իրենց պերջնական որոշումը պիտի իյնայ Պելլուի վրայ:

ՔԱՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՌԻՍՈՒՄՆԱԿՆԸ

ՊՏՏՄԱԿԱՆ — Փաւստոս Բիւզանդացի եւ իւր պատմութեան խաղաղութիւնը. 193: — Եղիսաբեթու պոլոյ շայոց հեղինակութիւնը Դոանսիւսանիքի ազգայնոց վրայ. 198: — Վիեննայի համալսարանին մէկ նիստը եւ շայոց հին պատմութիւնը. 199:

ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Եղեկայ «Եղծ կամ ընդդէմ աղանդոց» գործին յօրինման ժամանակն ու վաւերականութիւնը. 201:

ԹՂԹՆՑՈՒԹԻՒՆ — Ուշագիւ Ուշագիւ շայեքը. 206: ԼԵՋՈՒՄԱՐԱԿԱՆ — Եւրոպիոյ շայոց գաւառաբարքաւը. 208:

ՄԱՏԵՆԱՄՈՍՍԱԿԱՆ — «Եղբայրական օգնութիւն» 211:

ԱՅԼԵԻՆԱԿ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ. 213:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԵՐԹԻՐԻ ԺԱՂՅՓՈՒՆՔ — 1. Կարեւոր կտակի մը զործադրութիւնը: — 2. Կովկասի շայոց Բարեգ. Ընկ. միջոց ի Շուշի: 3. Գարակէօզեան կտակը: — 4. «Փարոսին» զարարումը: — 5. Հնդկաստանի շայեքը: — 6. Վիճակացոց թաղային վարժարանաց Կ. Պոլսոյ: — 7. «Արեւելք» վերստին պիտի հրատարակուի: — 8. Դոկտոր Քէմաճեան: — 9. Հայ զբաղէտներու յօդեանները — Օգտակար գիտելիքներ. 219:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ 223:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹ ԵՒ ՊՏԱՏՄԱՆՈՒՄՆԱՏՈՒ ԽՄԱՐԱԿՈՐ

Է. ԲԱՓԱՅԷԼ Վ. ՊԱՐՈՆՅ

ՎԻԵՆՆԱ, ՄԻԻԲԱՐԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ